

4267
1.896

SPRAWOZDANIE

z kolonii leczniczej dla dzieci skrofulicznych
w Rabce

(rok istnienia dziesiąty).

za r. 1896

(Łóżek 40).

Zarządzający lecznicą w imieniu Towarzystwa:

Prof. Dr Maciej L. Jakubowski.

Lekarz ordynujący podczas Sezonu:

Dr Mieczysław Głuchowski.

Gospodarstwem i dozorowaniem dzieci zajmowały się
2 Siostry Miłosierdzia (z krakowsk. Szpitala św. Ludwika).

Służba niższa: służące 2, stróż 1.

Budowa pawilonu ukończoną wprawdzie została w roku 1895, lecz z powodu pomnożenia liczby miejsc dla dzieci okazała się za małą przed kilku laty zbudowana kuchenka. Również nieodpowiednio dokonywano dotąd prania bielizny już-to pod gołym niebem w dniach pogodnych, już też w kuchence wśród dni dżdżystych i słotnych. Na podstawie udzielonego przez Komitet przyzwolenia, przed rozpoczęciem pierwszego sezonu, wystawiono w bieżącym roku nową kuchnię kafłową i przy pawilonie gospodarczym od strony północnej przybudowano pralnię. Na powyższe budowy wydano 635 złr. 8 ct., jak to poniżej uwidocznionem jest w sprawozdaniu kasowem.

Regulamin dla kolonii był od lat kilku przedmiotem obrad w łonie Komitetu. Początkowo ułożono tylko w ogólnych zarysach wskazówki co do przyjmowania dzieci; w bieżącym dopiero roku na podstawie kilkuletniego doświadczenia wypracował Prof. Dr Jakubowski projekt regulaminu, który na podstawie uchwały Komitetu przyjęty został jako tymczasowo obowiązujący przy przyjmowaniu dzieci. Projekt ten regulaminu dołącza się poniżej do sprawozdania.

Loterya fantowa. Opiekunki kolonii: ks. Zuzanna Czartoryska, Janowa Federowiczowa i Antoniowa hr. Wodzička, po uzyskaniu przyzwolenia na urządzenie loteryi, zajęły się zbieraniem fantów w Krakowie, a następnie zorganizowaniem komitetu loteryjnego na miejscu w Rabce. Dzięki gorliwości i zainteresowaniem się sprawą ze strony wielu pań bawiących u wód rabczańskich, liczba fantów znacznie pomnożoną została, wskutek czego zadanie Opiekunek stało się łatwiejszem. Loterya odbyła się w niedzielę po południu dnia 16 lipca.

Urządzenie bufetu przyjęły panie: Czecz-Lindenwald z Bierzanowa i mecenasowa Władysławowa Lisowska z Krakowa, zaopatrując go obficie w wykwintne przekąski i napoje.

Sprzedaż fantów przy stolikach panie należące do Komitetu, rozdzieliły w następujący sposób:

- Stolik I: Antoniowa hr. Wodzička.
 „ II: Kazimierzowa Kadenowa.
 „ III: Janowa Federowiczowa.
 „ IV: Doktorowa Mieczysławowa Głuchowska.
 „ V: „ Michałowa Śliwińska.
 „ VI dla ludu wiejskiego zaopatrzony w odpowiednie przedmioty, jak: książeczki do nabożeństwa, medaliki, obrazki, fartuszki itd.
 Pani Konstantowa Jelska.

Przebieg loteryi jak zwykle był ożywiony.

Dochód ogółem wynosił . . 975 zlr. 24 ct.

Wydatki 51 „ 61 „

Czysty dochód . . 937 zlr. 63 ct.

Na fundusz budować się mającej
kaplicy zakładowej w Rabce odstępiono 150 zhr.
Pozostało na fundusz bieżący kolonii 787 zhr. 63 ct.

Po zamknięciu rachunku dla za-
okrąglenia kwoty NN. dodał . . . 12 zhr. 37 ct.

Wpłynęło do kasy 800 zhr., jako poniżej
w sprawozdaniu kasowem jest uwidocznionem.

Sprawozdanie statystyczne.

Skorowidz ruchu dzieci z wszystkich lat.

Rok	chłop.	dziew.	razem	dni pobytu
1887	11 +	14 =	25 —	1.080
1888	13 +	12 =	25 —	1.125
1889	9 +	15 =	24 —	900
1890	13 +	20 =	33 —	1.566
1891	17 +	28 =	45 —	2.072
1892	28 +	31 =	59 —	2.770
1893	30 +	48 =	78 —	3.224
1894	39 +	43 =	82 —	3.655
1895	42 +	59 =	101 —	4.118
1896	48 +	68 =	116 —	4.757
Razem .	250 +	338 =	588 —	25.267

W okresie wpisów (od 15 marca do 15 maja) zgłosiło się celem przyjęcia do kolonii przeszło 300 dzieci, z których, stosując się do §. V. regulaminu, wpisano na listę kwalifikacyjną 251, a przyjęto 116. Pozostałych 135 dzieci, nawiedzonych skrofulami i u których również używanie wód rabczańskich byłoby pożądanem, z powodu braku miejsca z dobrodziejstwa kolonii korzystać nie mogło. Ze 116 przyjętych dzieci utrzymywało Towarzystwo z własnych funduszy 89, a za 27 dzieci złożono po 30 zhr. w. a. na pokrycie kosztów wyżywienia.

Przyjęte dzieci wysłano do Rabki:

Na sezon	od	do	dni	chłop.	dziew.	razem	dni pobytu
I	1 ^o /VI	10 ^o /VII	(40)	16 +	24 =	40 —	1.600
II	11 ^o /VII	20 ^o /VIII	(40)	17 +	20 =	37 —	1.480
III	21 ^o /VIII	2 ^o /X	(43)	15 +	24 =	39 —	1.677
Ogółem . . .				48 +	68 =	116 —	4.757

Oдноśnie do stanu rodziców przyjęto dzieci:

	chłop.	dziew.	razem
Nauczycieli i niższych urzędników	4	+ 15	= 19
Służby kolei państwowych	8	+ 13	= 21
Rękodzielników	9	+ 11	= 20
Sług i wyrobników	15	+ 13	= 28
Dzieci wdów	9	+ 6	= 15
„ włościan	1	+ 1	= 2
Sierot i dzieci zakładowych	2	+ 9	= 11
Razem	48	+ 68	= 116

Według miejsca zamieszkania rodziców było:

	chłop.	dziew.	razem
Dzieci krakowskich	37	+ 56	= 93
„ zamiejscowych	11	+ 12	= 23
Razem	48	+ 68	= 116

Dzieci zamiejscowe (23) pochodziły z następujących powiatów i gmin:

Powiat	Gmina	
Biała	Dankowice	1
Bochnia	Bochnia	1
Brzesko	Brzesko	1
Chrzanów	Trzebinia	1
Kraków	Balice 1, Czarna wieś 1, Krzesławice 1, Półwsie zwierzynieckie 1, Prądnik czerwony 1, Wola Justowska 1, Zwierzyniec 3	9
Myślenice	Myślenice	1
Nowy Sącz	Nowy Sącz	3
Podgórze	Podgórze	2
Wadowice	Wadowice	2
Wieliczka	Wieliczka	1
Królestwo Polskie	Granica	1
	Razem	23

Do lecznicy przyjęto dzieci z następującymi chorobami:

	chłope.	dz.	razem
Zolzy ogólne	9	11	20
Przerost gruczołów szyjnych	10	14	24
Zmiany na błonie śluzowej nosa	3	3	6
„ spojówek i rogówek	8	15	23
„ narządu słuchowego	2	2	4
„ na skórze	7	6	13
Ropienia okostnej i kości	4	7	11
Zapalenia stawów: a) biodrowego	3	4	7
b) kolanowego	—	4	4
Próchnienie kości	2	1	3
Przewlekłe zapalenie otrzewny (gruźlicze)	—	1	1
Razem	48	68	116

Rok ubiegły był pod każdym względem dla kolonii leczniczej bardzo korzystnym. Na 116 dzieci, przebywających w zakładzie, nie było ani jednego przypadku choroby zakaźnej, żadnego pogorszenia spraw chorobowych. Kilku chorych po resekcjach, nie mogących o własnych siłach chodzić, wróciło z nadspodziewanem polepszeniem. U wszystkich dzieci, obok widocznej poprawy w stanie zdrowia, stwierdzono po powrocie znaczny przybytek na wadze, a w szczególności:

po 7 klg. przybytku	1 dziecko
„ 6 „ „	3 dzieci
„ 5 „ „	2 „
„ 3 „ „	25 „
„ 2 „ „	40 „
„ 1 „ „	35 „
„ 1/2 „ oraz z małym przybytkiem 10 „	„

Sprawozdanie kasowe.

Dochody:

	Zir.	ct.
1. Subwencye: a) Wydziału krajowego . . .	300	—
b) Gminy m. Krakowa . . .	150	—
c) Towarzystwa ogniowego w Krakowie	100	—
2. Składki i ofiary	206	36*)
3. Dochody z loteryi i tomboli:		
a) Czysty dochód z loteryi w Rabce . . .	800	—
b) Część dochodu z wieczoru urządzanego w Trenczynie przez gości polskich tamże bawiących: (nadesłał p. Godzimir Małachowski) . .	51	—
c) Dochód za programy sprzedane na wie- czorku w Rabce (nadesłała p. Lisowska)	6	20
4. Zwrot kosztów leczenia za 27 dzieci (po 30 zł.)	810	—**)
5. Odsetki: a) Z książeczki kasy oszczędności m. Krakowa	96	—
b) Z kuponu ze zapisu Dra M. Zieleniewskiego	20	—
Razem	2539	56

Wydatki:

	Zir.	ct.
I. Na utrzymanie lecznicy:		
Żywność	926	06
Opał i światło	23	31
Bielizna, pranie itd.	100	—
Umundurowanie dzieci	47	48
Wyplata sług	61	—
Inwentarz	73	45
Roboty około domu i ogrodu	254	17
Asekuracja domu	28	12
Apteka i kąpiele	67	55
Koszta podróży	131	66
Wydatki kancelaryjne	40	14
Wydatki nadzwyczajne	10	01
Razem	1762	95
II. Na budowę pawilonu	635	08
Ogółem wydano	2398	03
Pozostało w kasie	141	53
Razem	2539	56

*) **Kwota 206 złr. 36 ct.** objęta pozycyą 2. pochodzi z następujących składek i ofiar:

	Złr.	ct.
1. Złożono do kasy w Krakowie:		
PP. I. Lesikowski 50 złr., Dr W. Łepkowski 25 złr.,		
Banaszkiewicz 10 złr., Zofia Cielecka 5 złr.,		
hr. Róża Tarnowska 5 złr., Andrzejek Korzeniowski 3 złr., Rada powiatowa w Chrzanowie		
10 złr., Rada powiatowa w Wadowicach 5 złr.	113	—
2. Za pośrednictwem administracyi „Czasu“:		
PP. Dyr. Kuleczyński 15 złr., Kwaczyński 5 złr.	20	—
3. Na ręce SS. Miłosierdzia w Rabce złożyli:		
PP. Dębowski 10 złr., Kompotowa 10 złr., Groszowa 5 złr., Struszkiewicz 5 złr., Lenert 5 złr.,		
Świerżowa 5 złr., Starzyńska 2 złr. Drobniejsze		
datki bez podania nazwisk 14 złr., 50 ct.	56	50
4. Wydobyto ze skarbonki znajdującej się w budynku kolonii rabczańskiej	16	86
Razem	206	36

) **810 złr. jako zwrot kosztów żywienia dzieci po 30 złr. w. a. złożono:

	Dzieci	Złr.
Dyrekcya kolei państwowej w Krakowie za 16		
dzieci niższych urzędników i służby kolejowej	16	480
Rada powiatowa w Nowym Sączu za sierotę		
z ochrony nowosandeckiej	1	30
Ks. Radziwiłł z Balic za dziecko służącego . . .	1	30
Hr. Stanisławowa Tarnowska „ „ . . .	1	30
Rodziny za dzieci ubogich krewnych	8	240
Razem	27	810

Wreszcie czujemy się w obowiązku nadmienić, iż właściciel zakładu zdrojowego w Rabce, Wny Dr Kazimierz Kaden, podobnie jak w latach poprzednich przyzwolił, aby przez cały sezon kąpielowy przyrządzano bezpłatnie w jednej łazience codziennie 12 kąpiei słonych, dla dzieci będących w naszej kolonii.

Regulamin tymczasowy dla kolonii leczniczej w Rabce.

- I. Kolonią leczniczą w Rabce założyło Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie i utrzymuje ją z osobnych na ten cel składanych funduszków.
- II. Kolonia pozostaje pod kierunkiem i dozorem kuratora, wybranego przez Towarzystwo, którego w razie potrzeby zastępować będzie jeden z członków komitetu.
- III. Kolonia lecznicza otwartą jest corocznie przez 4 miesiące (od 1 czerwca do 30 września).

Ten okres czasu dzieli się na 3 równe sezony:
Sezon I-szy od 1 czerwca do 10 lipca,
Sezon II-gi od 11 lipca do 20 sierpnia,
Sezon III-ci od 21 sierpnia do 1 października.
- IV. Na każdy z powyższych sezonów może być przyjętych około 40 dzieci, z których połowa (20) utrzymywanych będzie z funduszków Towarzystwa, druga połowa (20) może być przyjętą za zwrotem kosztów wyżywienia w kwocie 30 złr. w. a. za jeden sezon.
- V. Do lecznicy przyjmuje się dzieci skrofuliczne ubogich rodziców w wieku od 5 do 10 lat, u których używanie wód rabczańskich jest wskazane.
- VI. Przy wyborze dzieci z funduszu Towarzystwa **leczyć się mających** przysługuje pierwszeństwo rekonwalescentom szpitala św. Ludwika po dokonanych operacjach, następnie dzieciom z gminy m. Krakowa, wyznania chrześcijańskiego, a z pomiędzy tych dzieciom ubogich rodziców, obarczonych liczniejszą rodziną.
- VII. Z dobrodziejstw lecznicy **za zwrotem kosztów wyżywienia** w kwocie 30 złr. w. a. za jeden sezon, korzystać mogą również tylko dzieci ubogie na pierwszym miejscu wyznania chrześcijańskiego, za które wzmiankowaną opłatę uiszcza korporacje rządowe, krajowe, stowarzyszenia dobroczynne, opiekunowie lub chlebowawcy. Z dobrodziejstwa tego jednak nie

mogą korzystać rodzice średnio-zamożni, t. j., aby wprost za złożeniem opłaty 30 zhr. dzieci swe w kolonii umieszczać mogli.

VIII. Prawa korzystania z dobrodziejstwa lecznicy są jednako-
we tak dla dzieci przyjętych na fundusz Towarzystwa, jako i tych, które przez inne stowarzyszenia lub dobrodzieji prywatnych za zwrotem kosztów wyżywienia będą oddawane.

IX. Ubiegający się o przyjęcie do kolonii leczniczej w Rabce mają się zgłaszać między 15 marca a 15 maja każdego roku w kancelaryi Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, która obecnie znajduje się w szpitalu św. Ludwika dla dzieci w Krakowie.

X. Zgłaszający się o przyjęcie winien odrazu oświadczyć, czy pragnie być przyjętym na fundusz Towarzystwa, czyli też kosztu utrzymania (w myśl § VIII) zostaną pokryte przez inne Stowarzyszenie lub dobrodzieji prywatnych. W ostatnim razie obowiązany jest zgłaszający się przedłożyć dowód pisemny, że odnośna instytucja lub dobrodziej prywatny kosztu leczenia pokryje, które też przed rozpoczęciem sezonu do kasy Towarzystwa wniesione być winny.

XI. Kurator względnie jego zastępca przy pomocy lekarza zakładowego przyjmuje imieniem Towarzystwa skrofuliczne dzieci do kolonii na podstawie §§. V—X niniejszego regulaminu. Z pomiędzy skrofulicznych jednakże nie kwalifikują się do przyjęcia takie, u których obok skrofulów stwierdzone zostaną następujące sprawy chorobowe:

- a) zmiany w płucach na tle gruźliczem (Tuberculosis);
- b) większe owrzodzenia i ropienia kości, wymagające operacyi lub opatrunku;
- c) dzieci z przypadkami nerwowymi (Chorea, Epilepsia);
- d) zanieczyszczające się w nocy (Enuresis);
- e) z wysypkami skórnymi pasożytowymi (Scabies, Favus, Herpes tonsurans itd.);
- f) gorączkujące z jakich bądź powodów.

- XII. Gdyby z którakolwiek z powyższych chorób dziecko zostało przyjęte, to po stwierdzeniu takowej na miejscu w Rabce dziecko natychmiast rodzinie względnie opiekunowi odesłane zostanie.
- XIII. Wszystkie przyjęte dzieci wyjeżdżają razem z Krakowa. W przeddzień wyjazdu winny się przedstawić w kancelaryi Towarzystwa w celu ostatecznego zbadania ich stanu zdrowia. W razie gorączki lub podejrzenia jakiejś choroby ostrej dziecko już przyjęte może być przez lekarza wykluczone lub wyjazd jego na później odłożony.
- XIV. Każde do Rabki wyjeżdżające dziecko winno być zaopatrzone w odpowiednią na okres 6-tygodniowy ilość bielizny, ubrania i obóvia, zamkniętą w małym ręcznym kuferku. Pościeli (jakoto: poduszek, kołder i t. p.) nie tylko nie potrzeba, ale brać nie wolno.
- XV. Dzieci pozostają pod opieką i dozorem Sióstr Miłosierdzia, którym posłuszne być muszą; w razie krnąbrnego lub nieobyczajnego zachowywania się odesłane zostaną wśród sezonu rodzinie lub opiekunom na ich koszt.
- XVI. Jeżeli dziecko podczas pobytu w Rabce zapadnie na chorobę ostrą, dłużej trwać mogącą, natenczas po stwierdzeniu choroby przez lekarza miejscowego, dziecko niezwłocznie przewiezione zostanie do szpitala św. Ludwika w Krakowie, gdzie albo będzie dalej leczone, albo na żądanie rodziny oddane.
- XVII. Również na żądanie rodziny lub opiekunów dziecko może być wśród sezonu z kolonii odebrane. O przyzwolenie w tym celu zgłaszać się należy w Krakowie w kancelaryi Towarzystwa, Zarząd bowiem na miejscu w Rabce do wydawania dzieci nie jest upoważniony.
- XVIII. Z końcem każdego sezonu wszystkie dzieci razem w oznaczonym dniu powracają do Krakowa do kancelaryi Towarzystwa, skąd po zbadaniu przez lekarza ich stanu zdrowia, muszą być natychmiast przez rodziców lub opiekunów odebrane.

XIX. Jeżeli dziecko, za którego opłata złożoną została, albo do Rabki wcale nie wyjedzie (§ XVIII), albo z początkiem sezonu (z powodów w §§ XII, XV i XVI przewidzianych) odesłaniem zostanie, natenczas na żądanie stron kasa Towarzystwa zwróci uiszczoną kwotę w całości, jeżeli dziecko do Rabki nie wyjechało, albo częściowo, jeżeli już przez pewien czas w Rabce zostawało. W ostatnim razie z uiszczonej z góry kwoty 30 zlr. potrąconem zostanie na rzecz Towarzystwa zwrot kosztów podróży z Krakowa do Rabki i z powrotem i po 50 ct. za każdy dzień pobytu w Rabce. Jeżeli usunięcie dziecka z kolonii nastąpi w drugiej połowie sezonu, Towarzystwo ze złożonej kwoty nic nie zwróci.

Wreszcie Towarzystwo nie zobowiązuje się do zwrotu opłaty w tym razie, gdyby dziecko nawet na początku sezonu przez rodziców lub opiekunów zostało odebrane (zob. § XVII), a to z tej przyczyny, że miejsce płatne, jemu udzielone, nie może już być zajęte przez inne.

